

Impresszionizmus

a műalkotás alapjául
konkrét élmény szolgál:

– a napszakonként változó
fényviszonyok

– Debussy – Szajnapart:
borús égbolt, hajókiért

igény:
a benyomás (impresszió)
rögzítése, átadása, „1:1-ben”

tágasság, ráérősség, lágyság

Monet: A roueni katedrális
különböző napszakokban

Expresszionizmus

a műalkotás tárgya:
minden konkrétumtól mentes,
elvont, általánosított:

Edvard Munch: sikoly

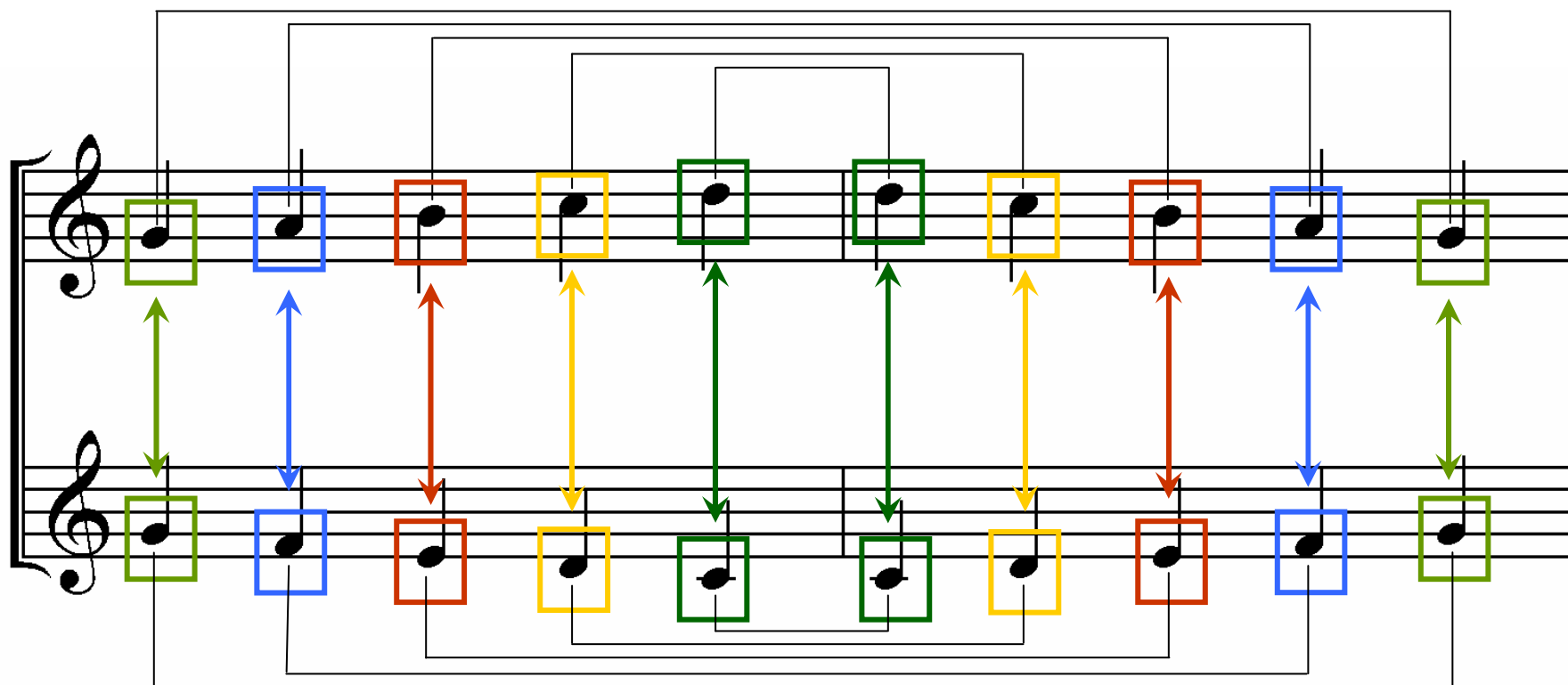
„a zene annak kifejezése,
amit csak a zene mondhat ki”

igény: a lényeg megragadása,
koncentrált kifejezése
(expresszió)

sűrítettség, sokkoló hatás,
témaválasztásban és
megvalósításban egyaránt

alap-„Reihe“

rákfordítás

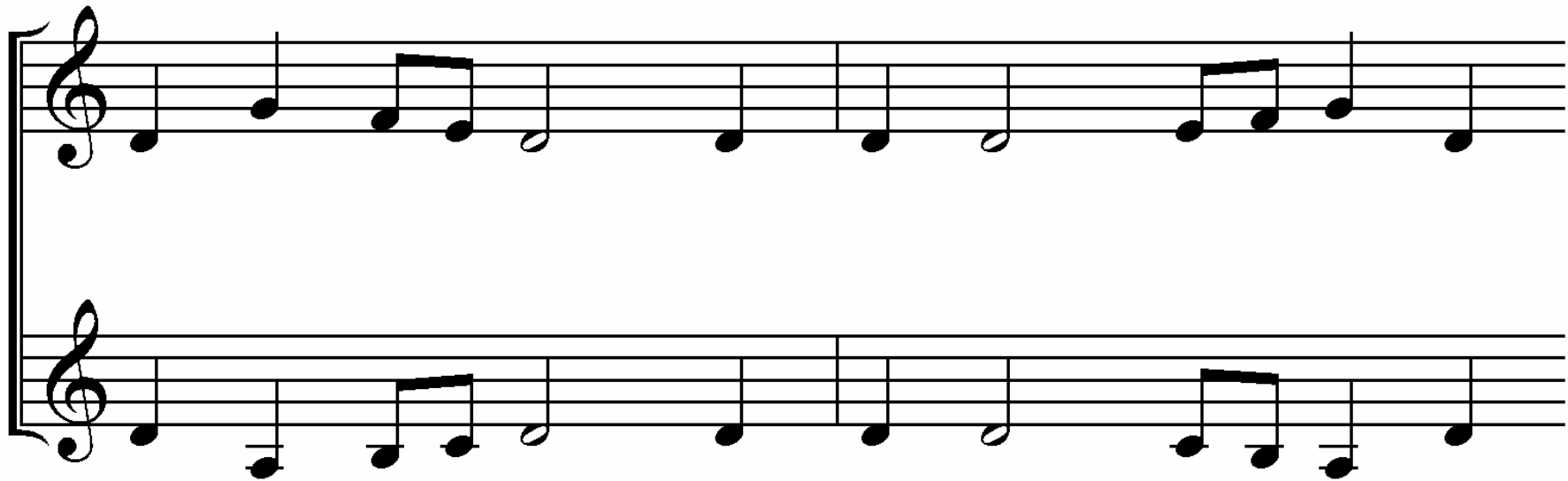

tükörfordítás

tükörrák-,
avagy ráktükör-fordítás

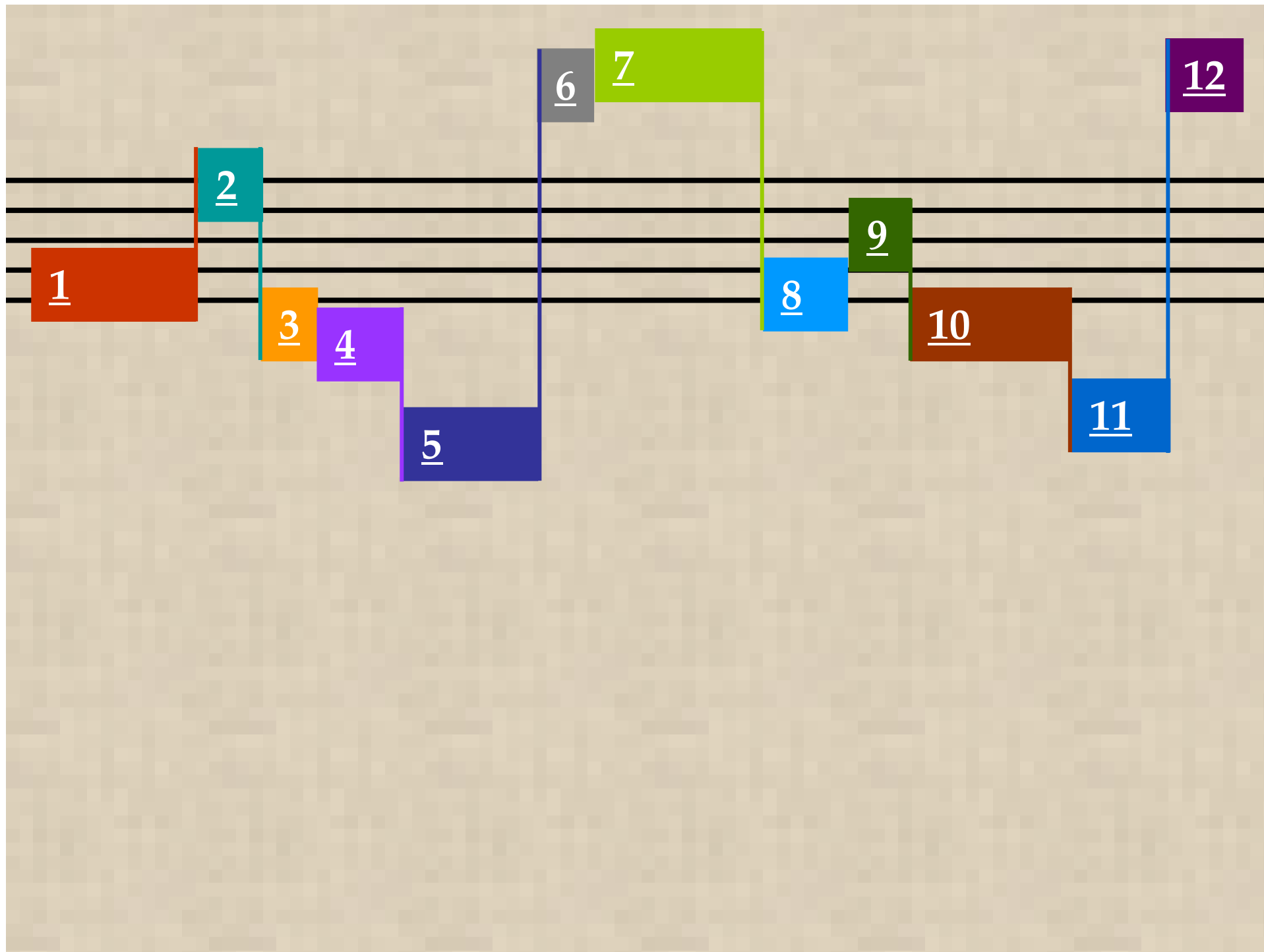
alap-„Reihe“

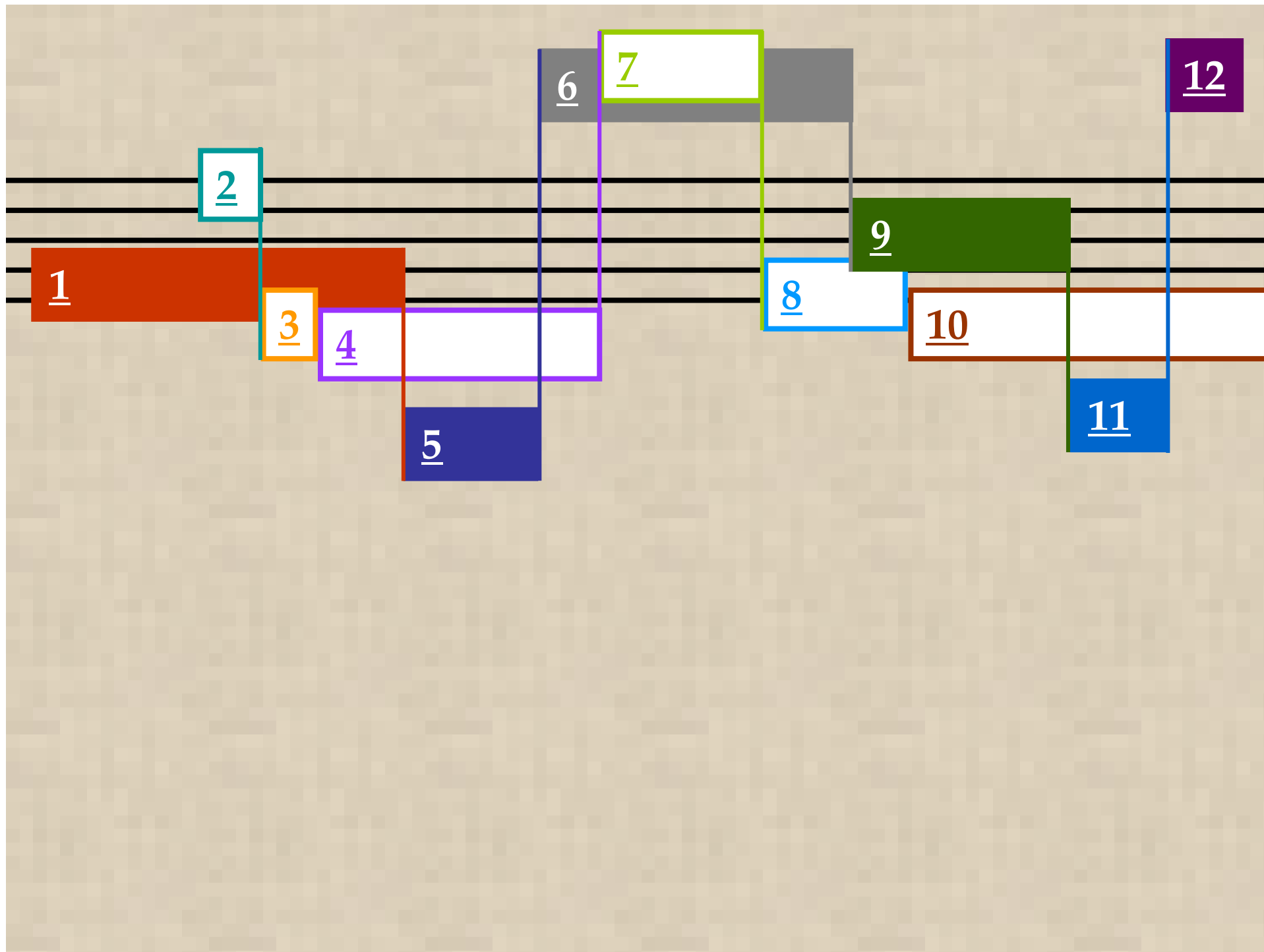
rákfordítás

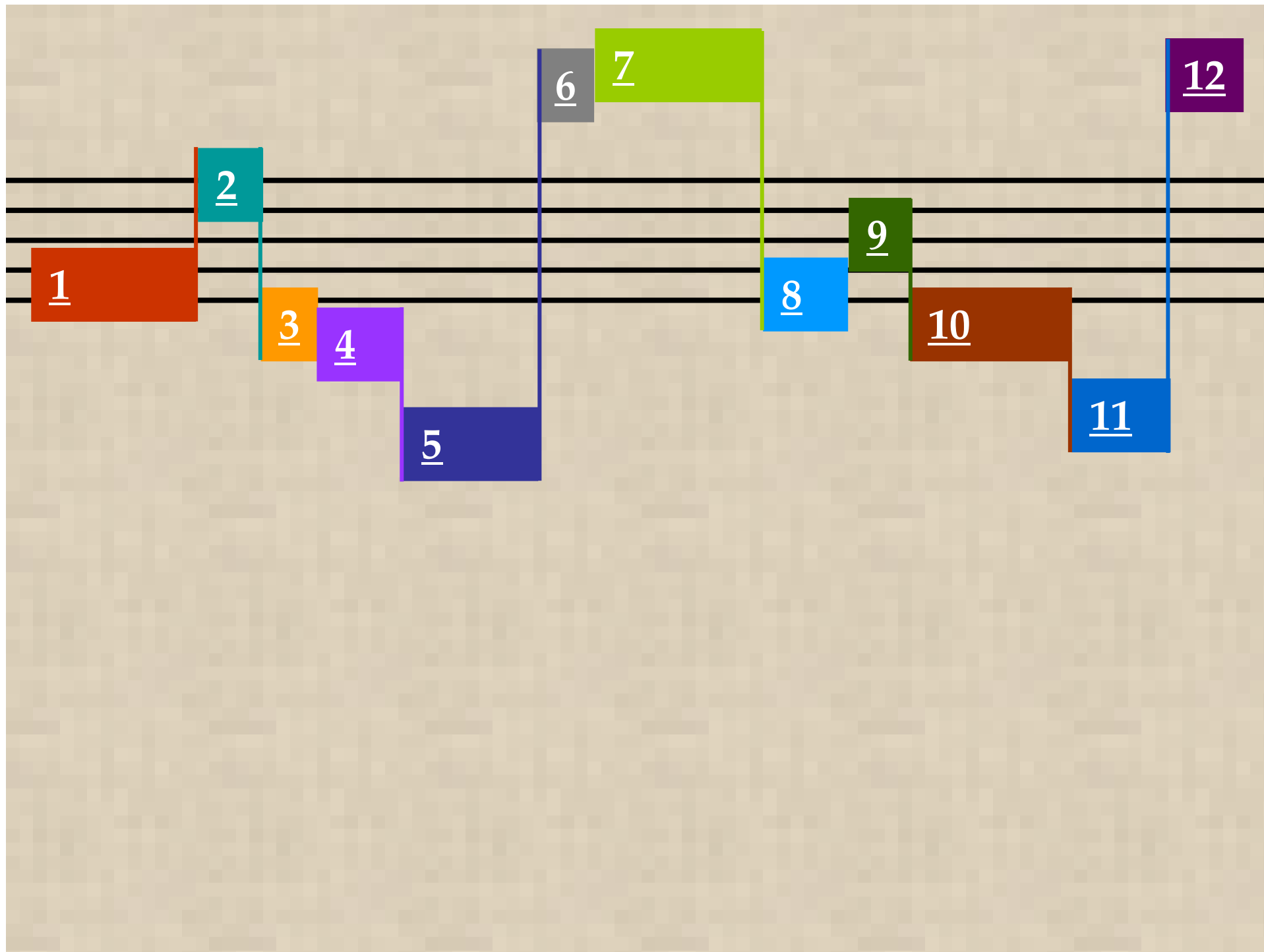

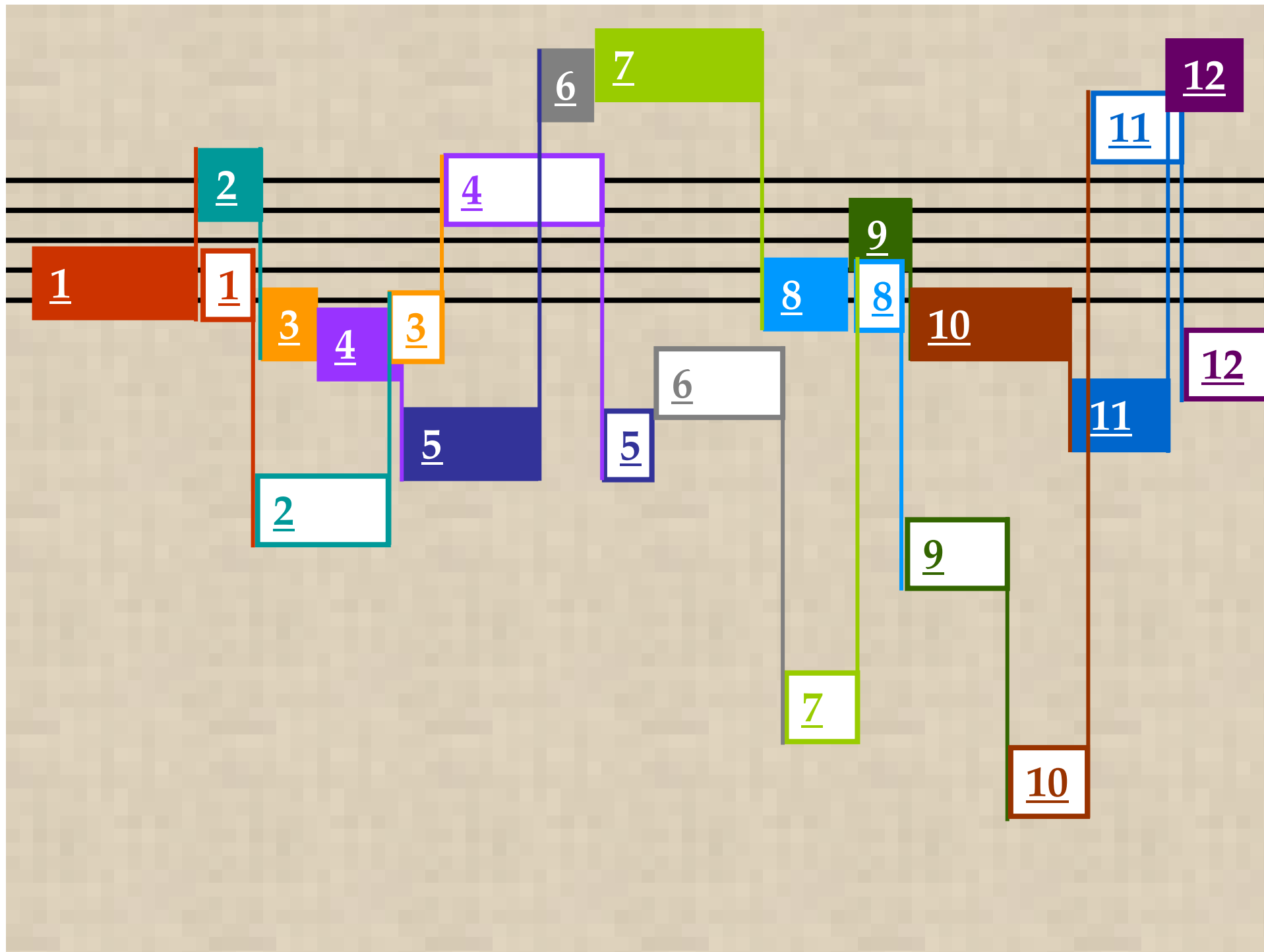
tükörfordítás

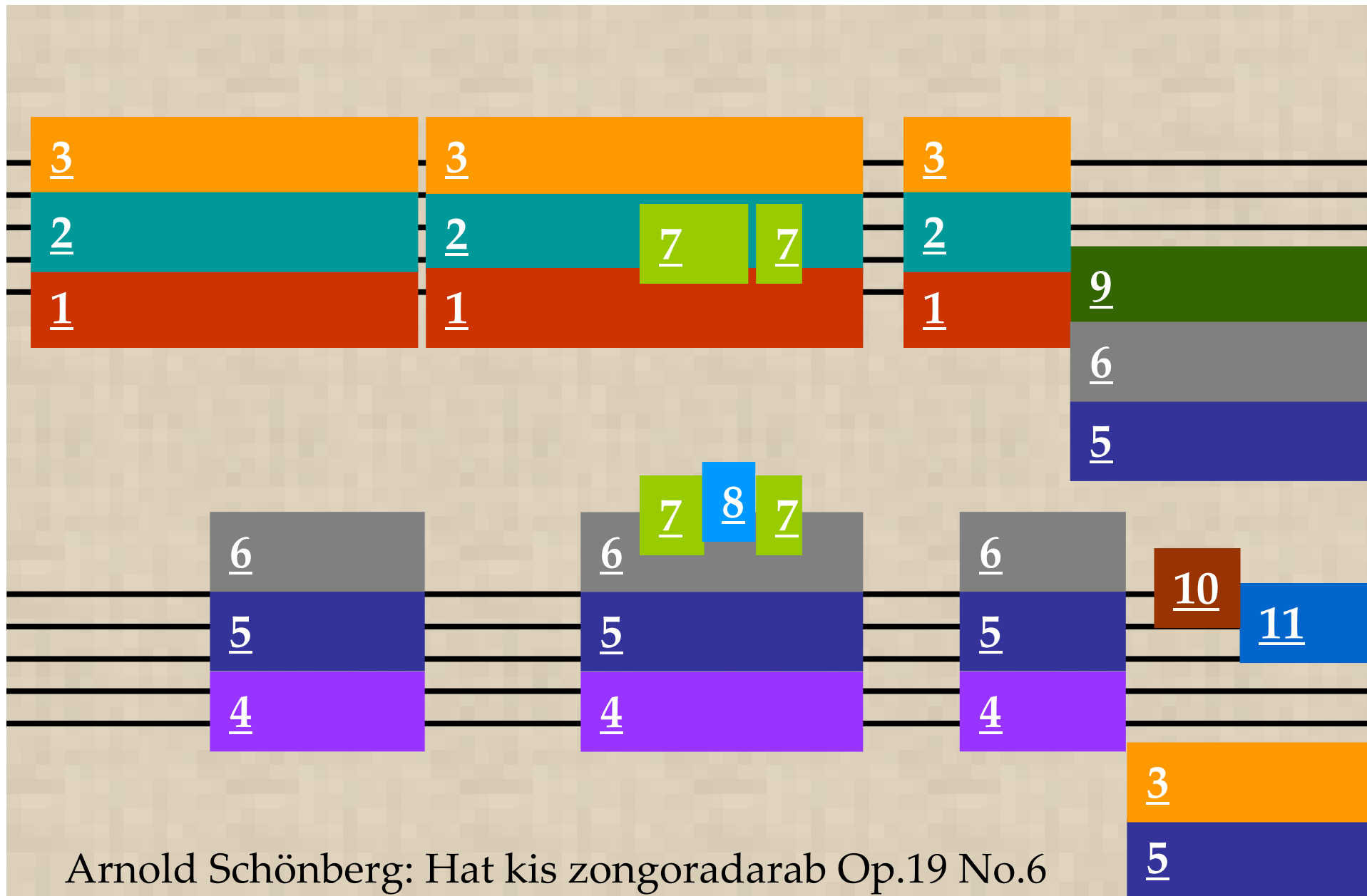
tükör-rákfordítás

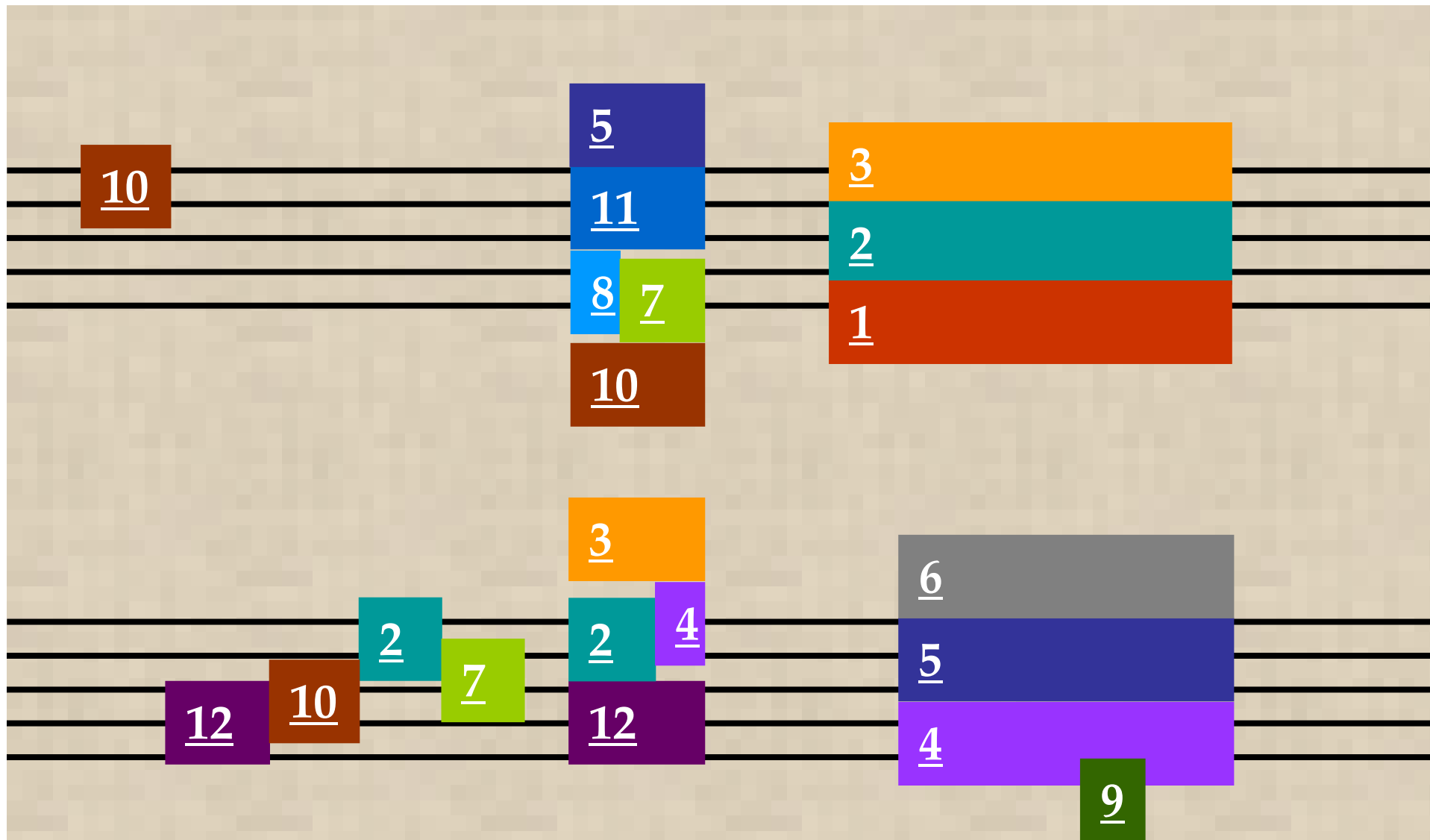

Arnold Schönberg: Hat kis zongoradarab Op.19 No.6
Glenn Gould zongorázik
 1. példa: 1-6. ütem

Arnold Schönberg: Hat kis zongoradarab Op.19 No.6
Glenn Gould zongorázik
 2. példa: 7-9. ütem

11

moduláció !

A kromatika használata

reneszánsz

kivételes

barokk

témaként

klasszika

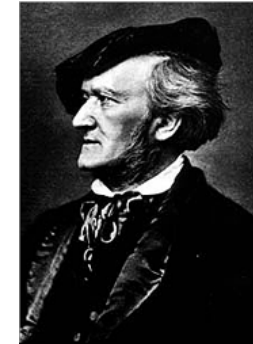
akkordikus
díszítőelemként

romantika

modulációs
eszközként

XIX. század
második fele

állandó
moduláció

Az állandó, hovatovább akkordonkénti moduláció
egyenes utat mutat a hangnemnélküliség: az atonalitás felé

A felhangrendszer

egyszólamú gregorián

többszólamú gregorián

reneszánsz

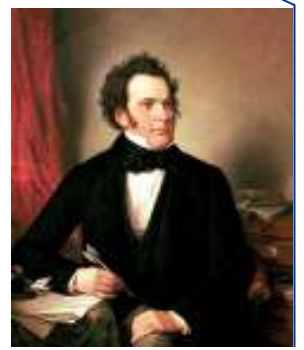
barokk

klasszika

romantika

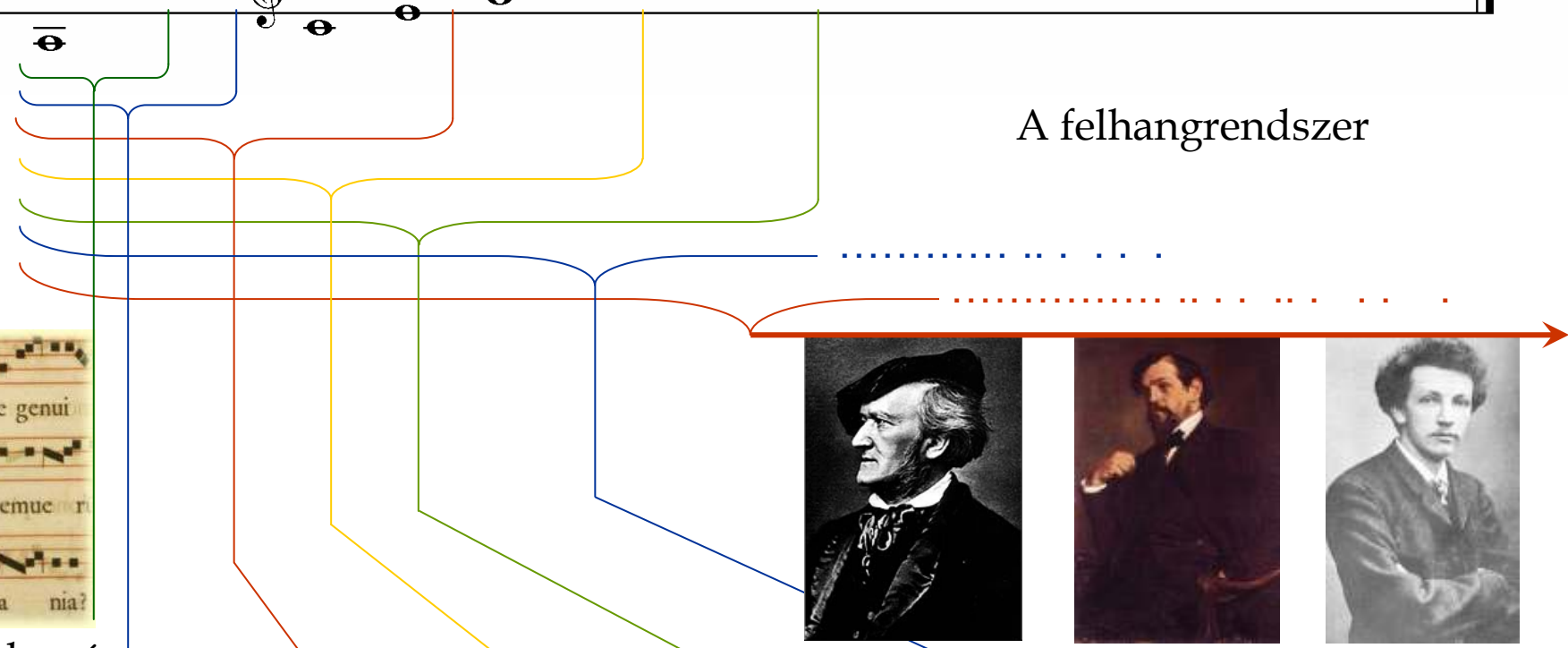
Wagner

Debussy

R. Strauss

Az állandó,
hovatovább
akkordonkénti
moduláció
egyenes utat mutat
az atonalitás felé

A felhangrendszer
egyre teljesebb
kihasználása
és az atonalitás
használata
elvezet a
dodekafóniáig

Sehr langsam (♩)

Handwritten fingerings: 1 (red), 2 (blue), 3 (orange) on the treble staff; 4 (purple), 5 (purple), 6 (purple) on the bass staff; 7 (green), 8 (blue) on the treble staff.

Handwritten fingerings: 9 (green) on the treble staff; 10 (orange), 11 (blue) on the bass staff.

Handwritten fingering: 12 (purple) on the bass staff.

Performance instructions: *mit sehr zartem Ausdruck*, *genau im Takt*, *wie ein Hauch*.

2

Sehr langsam (♩)

3
2
1

4

5
4

6

7 8

pp

p

11
10

p

pp

ppp

Ped.

*

p

pp

ppp

ppp

ppp

mit sehr zartem Ausdruck

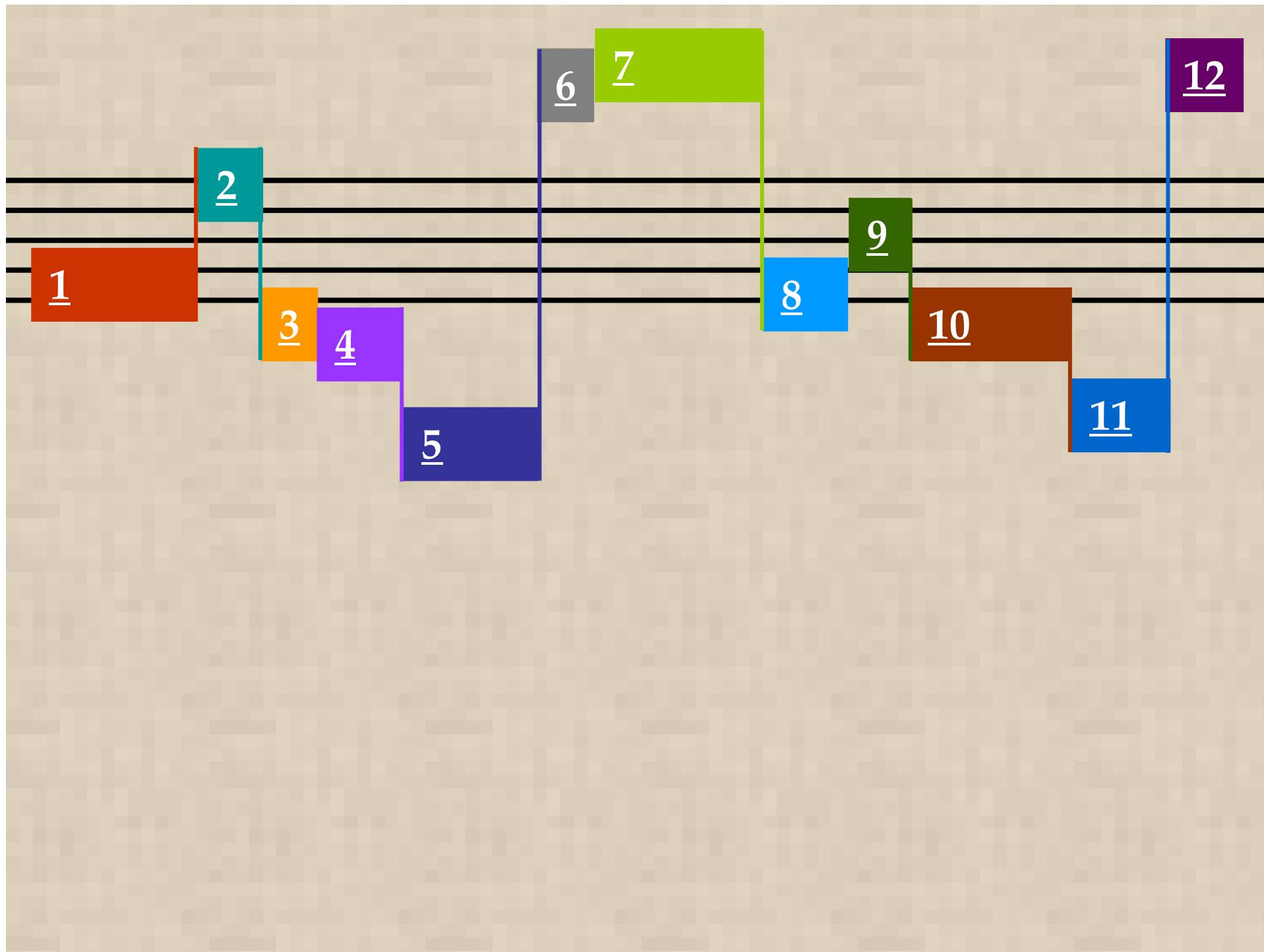
genau im Takt

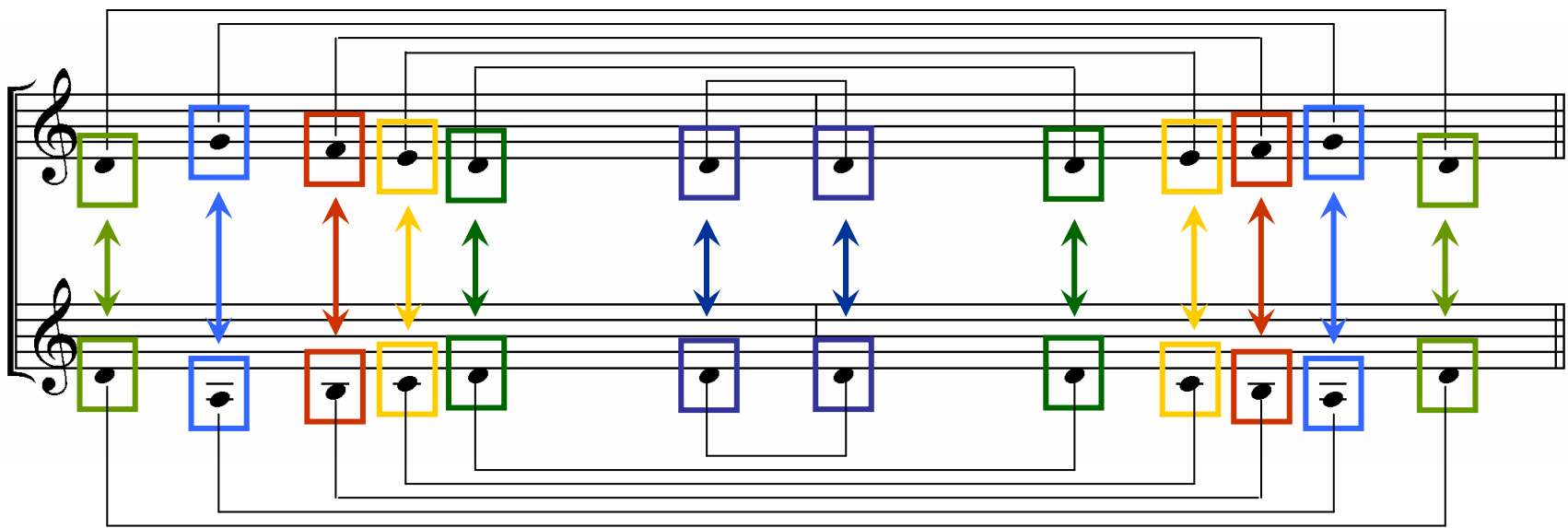
wie ein Hauch

pppp

The image shows a musical score for piano, consisting of three systems of staves. The first system has a treble and bass staff with a large slur over the first two measures. The second system has a treble and bass staff with a triplet of chords in the first measure. The third system has a treble and bass staff with a triplet of chords in the first measure and a final note in the second measure. Performance instructions in German are written below the staves: 'mit sehr zartem Ausdruck' (with very delicate expression), 'genau im Takt' (exactly in time), and 'wie ein Hauch' (like a breath). Dynamic markings include *p*, *pp*, *ppp*, and *pppp*. A triplet of chords is marked with a '3' and a bracket. The score is written in a key with one sharp (F#) and a common time signature (C).

Arnold Schönberg élete

*1874 Bécs

zeneileg autodidakta

+ ellenpont-tanára Zemlinsky

1901-33: felváltva Berlin és Bécs Berlin

1903: Bécs

zeneszerzés, vezénylés, tanítás

leg híresebb tanítványai: Anton Webern és Alban Berg
fest

1912: Pierrot lunaire - siker

1918: megalapítja a

Verein für musikalische Privataufführungen
nevű társaságot
– tanít

1921-23: megalkotja

a dodekafon technika szabályrendszerét

1925 Berlin

a Porosz Művészeti Akadémia

zeneszerzési mesteriskolájának vezetője

1930-32: Mózes és Áron (2 felv. Készül el a 3-ból)

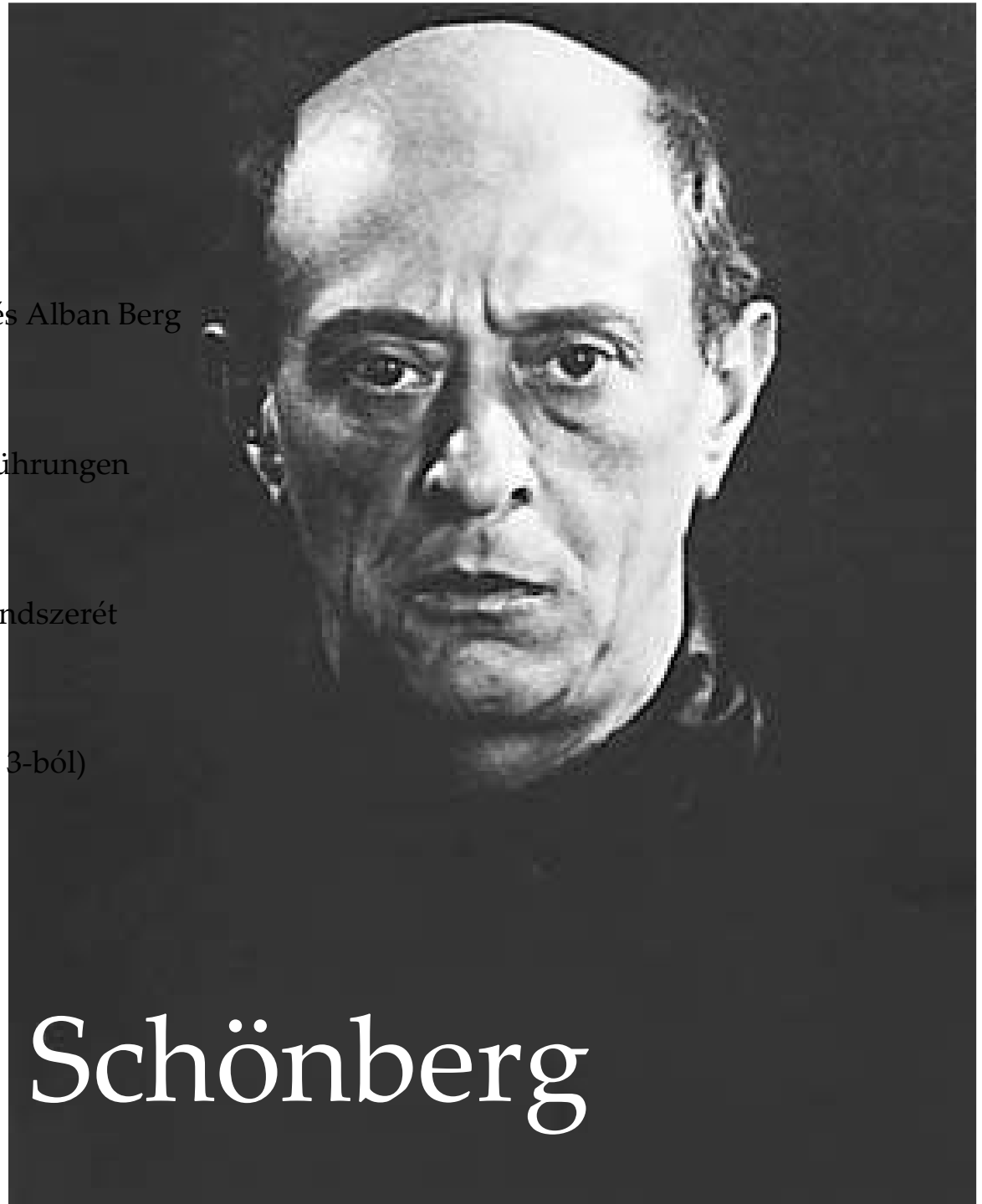
1933 május: az USA-ba emigrál

Los Angelesben telepszik le

1945: Vonóstrió

1947: Egy varsói menekült

1951 † uo.

Arnold Schönberg